

บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

กฤษฎา แก้วเกลี้ยง¹

Krissada Kaewkliang

ชื่อหนังสือ : “พระสไตร์” การทรงสอนประวัติศาสตร์

ผู้แต่ง : พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ

ปีที่พิมพ์ : 2564

สำนักพิมพ์ : เคล็ดไทย

จำนวนหน้า : 272 หน้า

ISBN : 978-616-586-730-6

เรื่องที่ข้าพเจ้าสอนจึงไม่ได้เป็นเรื่องประวัติการยุทธ์ หรือการต่างประเทศเท่านั้น จะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากสภาพธรรมชาติหรือภูมิศาสตร์ที่ต่างกันกับเรื่องที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับวิชาการ หลากหลายบูรณาการกัน ความรู้จากหนังสือเอกสารชั้นต้น ชั้นรอง ภาพเขียน ภาพถ่าย เพลง วรรณกรรม บทกวี คำบอกเล่า วัสดุศิลปกรรม ข้อมูลคอมพิวเตอร์...บางที่ข้าพเจ้ามีอาหารและขนม ให้นักเรียนลองชิมด้วย ให้นักเรียนทดลองปฏิบัติ เช่น ทำขนม เขียนบทความ...พันเอก ดร.สรศักดิ์ ได้ฟังข้าพเจ้าสอนอยู่หลายปี จึงเอาข้อคิดเกี่ยวกับวิธีสอนของข้าพเจ้ามาแล้ว เป็นประโยชน์ สำหรับข้าพเจ้าซึ่งสอนเองแต่ก็ลืมไปแล้ว อีกอย่างเป็นการที่มีคนอื่นมาช่วยประเมิน ทำให้ ปรับปรุงได้ สำหรับผู้อื่นอาจจะชอบหรือไม่ชอบวิธีการของข้าพเจ้าก็นำไปวิเคราะห์ได้

ข้อความที่อัญเชิญมาข้างต้นเป็นพระราชกระแสใน พ.ล.อ.หญิง สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกี่ยวกับหนังสือ เรื่อง “พระสไตร์” การทรงสอน ประวัติศาสตร์ที่ พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ อดีตอาจารย์กองวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นผู้เรียบเรียงขึ้น โดยจากพระราชกระแสดังกล่าวแสดงให้เห็น อย่างชัดเจนในความเป็น “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ที่ทรงมีรูปแบบในการสอนนักเรียนนายร้อย ที่หลากหลาย บนพื้นฐานการทรงทูลเกล้าฯ ถวายพระสติปัญญา และพระวิริยะอุตสาหะในการที่จะทรงสร้าง ให้นักเรียนนายร้อยทุกคนเป็นกำลังพลที่มีสติปัญญาที่เฉียบแหลม สามารถมองทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่าง ทะลุปรุโปร่ง และสามารถปฏิบัติตน ตลอดจนวางแผนดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งหนังสือเล่มนี้ ได้มีการบรรยายถึง พระราชจริยวัตรด้านต่าง ๆ ในการทรงเป็นทูลกระหม่อมอาจารย์ของนักเรียนนายร้อยไว้อย่างหลากหลาย ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดเกี่ยวกับพระราชจริยวัตรที่เป็นแบบอย่างของความเป็น “ครู” ที่ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่าง ให้กับลูกศิษย์บนพื้นฐานของพระเมตตาและพระกรุณาตลอด 4 ทศวรรษที่ทรงทำการสอนที่โรงเรียน

¹ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จ.นครนายก 26001

Academic Division, Chulachomklao Royal Military Academy, Nakornnayok, 26001 Thailand.

นายร้อยพระจุลจอมเกล้า เพื่อสร้างนายทหารสัญญาบัตรหลักที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้และคุณธรรม เพื่อออกไปปกป้องเอกราช และรักษาอธิปไตยของชาติให้คงอยู่ตราบนานเท่านาน

หนังสือเรื่อง “พระสไตร์” การทรงสอนประวัติศาสตร์เล่มนี้ มีลีลาการเขียนที่ชวนให้ติดตามตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย โดยผู้เขียนได้ใช้ภาษาง่าย ๆ ในการเขียน เป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้อ่านรู้สึกราวกับว่ากำลังนั่งพูดคุยอยู่อย่างสบาย ๆ กับผู้เขียน ทำให้ได้อรรถรสของการอ่านที่ทรงคุณค่าอีกแบบหนึ่ง แตกต่างจากงานเขียนเชิงวิชาการ ซึ่งการที่ผู้เขียนสามารถเขียนหนังสือเล่มนี้ออกมาได้ในลักษณะนี้ย่อมมาจากการที่ผู้เขียนมีโอกาสนั่งลำค้ำในการเข้าไปสัมผัสกับพระราชจริยวัตรอันงดงามของ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ของนักเรียนนายร้อยทุกคน ซึ่งกล่าวได้ว่า หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ สามารถอ่านได้และเก็บเกี่ยวเอาประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้ได้โดยไม่ยาก เพราะเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระราชจริยวัตรในการเป็น “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ที่หนังสือเล่มนี้ได้ถ่ายทอดไว้ นับว่ามีอรรถรสที่ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นสาระความรู้ ข้อคิดที่บุคคลที่เป็นครู และบุคคลทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกโอกาส เช่น หัวข้อเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา 41 ปี : พระราชทานการทรงสอนให้ผู้เรียนมีความสุข 41 ปี ทูลกระหม่อมอาจารย์ : พระราชภารกิจด้านการให้บริการทางวิชาการ หรือ 41 ปี ทูลกระหม่อมอาจารย์ : พระราชภารกิจด้านการวิจัยและการรวบรวมจัดเก็บหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยจากต่างประเทศ ซึ่งหากมองเพียงหัวข้อที่ผู้เขียนตั้งขึ้น อาจทำให้เข้าใจผิดว่า เป็นเรื่องของการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือวิธีการของครูบาอาจารย์ที่มีไว้สำหรับสอนนักเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเมื่อได้เข้าไปอ่านเนื้อหาสาระภายในหัวข้อเหล่านี้แล้วจะพบว่า แฝงไปด้วยข้อคิดที่ทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะข้อคิดที่ผู้เขียนมักมีการกล่าวถึงอยู่บ่อยครั้ง ในแต่ละหัวข้อ คือ ข้อคิดเกี่ยวกับการนำวิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างการรู้จักพิจารณาอย่างถี่ถ้วน การวิเคราะห์ ตลอดจนการพยายามแสวงหาเหตุผลเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งข้อคิดลักษณะนี้เป็นข้อคิดที่ผู้เขียนได้มาจากการสังเกตพระราชจริยวัตรของ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” มาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่เริ่มรับราชการในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตลอดจนพระราชนิพนธ์คำสอนในวาระต่าง ๆ แล้วจึงทำการกลั่นกรองประสบการณ์อันล้ำค่าที่ตนเองได้เคยเข้าไปสัมผัส ร้อยเรียงออกมาเป็นหนังสือที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชจริยวัตร และข้อคิดที่ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ได้ทรงสอนนักเรียนนายร้อยได้เป็นอย่างดี

นอกเหนือจากข้อคิดในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติของประชาชนทุกสาขาอาชีพที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้แล้ว ยังมีเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง แม้ผู้เขียนจะไม่ได้มีการนำเสนอด้วยภาษาที่เป็นวิชาการมากนัก แต่ก็สามารถทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้เขียนยกมากล่าวสอดแทรกในลักษณะของการเล่าเรื่องได้อย่างลงตัว เช่น หัวข้อ 41 ปี ทูลกระหม่อมอาจารย์ : ทหารกับการพัฒนาประเทศ ที่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลัก 3 ประการของทหารในการนำไปใช้พัฒนาประเทศ โดยผู้เขียนได้เชื่อมโยงเข้ากับโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ ที่ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ทรงริเริ่มขึ้น ทำให้ผู้อ่านเกิดการเชื่อมโยงทางความคิดระหว่างแนวคิดทางวิชาการและรูปธรรมของการปฏิบัติที่เห็นผลอย่างชัดเจน ซึ่งลีลาการเขียนในลักษณะดังกล่าวของผู้เขียนปรากฏอยู่ทั่วไปในหนังสือ จุดเด่นประการนี้ของหนังสือจึงเป็นเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ยืนยันว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยควรหามาอ่าน เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญาให้เจริญยิ่งขึ้น โดยสติปัญญาที่หนังสือเล่มนี้มอบให้ ไม่ใช่เป็นเพียงสติปัญญาในลักษณะของความรอบรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นสติปัญญาในลักษณะของความตระหนักรู้ต่อลักษณะของสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ตลอดจนความแวดไวในการคิดหาเหตุผลอย่างแยบคายในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ

ที่ตนเองได้ประสบพบเจอ ซึ่งสติปัญญาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ได้บรรจุถอดออกมาจากประสบการณ์ที่ตนเองได้มีโอกาสสัมผัสกับพระราชกรณียกิจอันงดงามของ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ในแต่ละวาระที่ได้ถวายงานหรือตามเสด็จทั้งสิ้น หากกล่าวว่า หนังสือ “พระสไตร์” การทรงสอนประวัติศาสตร์ เป็นมากกว่าหนังสือที่ให้ความรู้ แต่เป็นหนังสือที่ให้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่ได้มาอ่านก็คงไม่ผิด

แต่ละบทของหนังสือ “พระสไตร์” การทรงสอนประวัติศาสตร์ ที่ พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ บรรจงเรียบเรียงขึ้น มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าเสนอ โดยภาพประกอบเหล่านั้นล้วนแสดงให้เห็นถึงพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ของ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ที่ทรงบำเพ็ญเพื่อประโยชน์ของนักเรียนนายร้อย ตลอดจนประเทศชาติและพสกนิกรทุกหมู่เหล่ามาอย่างยาวนาน โดยแม้ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือเล่มนี้จะมุ่งไปที่พระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงพระราชสถานะความเป็น “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทั้งในมิติของงานสอนงานบริหาร งานบริการวิชาการ งานวิจัย งานทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ แต่ในท่ามกลางเนื้อหาดังกล่าว ผู้เขียนก็ได้มีการเชื่อมโยงให้เห็นว่า พระราชกรณียกิจแต่ละด้านที่ทรงบำเพ็ญเพื่อให้นักเรียนนายร้อยและโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านั้นล้วนส่งผลให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างด้วย เช่น บทที่ว่าด้วย 41 ปี ทูลกระหม่อมอาจารย์ : พระราชภารกิจด้านการให้บริการทางวิชาการ และ 41 ปี ทูลกระหม่อมอาจารย์ : พระราชภารกิจด้านการวิจัยและการรวบรวมจัดเก็บหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยจากต่างประเทศ ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการทำให้พสกนิกรของพระองค์มี “อาวุธทางปัญญา” ในการดำรงชีวิต เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาของตนเองให้เจริญก้าวหน้า อันจะทำให้แต่ละคนมีความสามารถในการช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมอุดมปัญญา กอปรด้วยนวัตกรรมทางความคิดในการเสริมสร้างให้เกิดสิ่งที่ดีงามประการต่าง ๆ ขึ้นในสังคมไทย

จากที่กล่าวมาทั้งหมด นับเป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าที่มีอยู่ในหนังสือเรื่อง “พระสไตร์” การทรงสอนประวัติศาสตร์ ที่ พ.อ.ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ ได้เรียบเรียงขึ้นด้วยความมุ่งหมายที่จะเผยแพร่พระเกียรติคุณของ “ทูลกระหม่อมอาจารย์” ให้ขจรขยาย เพื่อให้สมกับการทรงอุทิศกำลังพระวรกาย และกำลังพระสติปัญญา กอปรด้วยพระวิริยะอุตสาหะในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่อนักเรียนนายร้อย ตลอดจนประเทศชาติและประชาชน ที่ประชาชนทุกเพศทุกวัยควรหาอ่าน เพื่อเก็บเกี่ยวเอาประโยชน์ที่มีอยู่จำนวนมากในหนังสือเล่มนี้ ทั้งในแง่ของความรู้ที่ช่วยเสริมสร้างความก้าวหน้าทางสติปัญญา และข้อคิदनานาประการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่รู้เท่าทันโลก และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกสืบไป